

Tisková zpráva k evropskému dni paliativní péče

Dynamický rozvoj paliativní péče v České republice v uplynulé dekádě (2015-2025)

Paliativní péče zlepšuje kvalitu života pacientům se závažným onemocněním a pacientům v závěru života. Její obecná dostupnost je zásadním atributem moderních systémů zdravotní a sociální péče v Evropě.

V České republice došlo v posledním desetiletí výraznému rozvoji systému paliativní péče, který se projevuje jak v oblasti specializované, tak obecné paliativní péče. Díky systematickému přístupu, navyšování kapacit a zlepšování financování se zásadně zlepšila dostupnost této péče pro pacienty ve všech věkových skupinách.

Projekt Standardizace paliativní péče v České republice

Od roku 2024 Ministerstvo zdravotnictví ČR realizuje projekt s názvem "**Standardizace paliativní péče v České republice**", který představuje další důležitý krok v systematickém rozvoji paliativní péče v zemi. Projekt byl zahájen v roce 2023 a navazuje na předchozí úspěšné iniciativy v oblasti mobilní specializované paliativní péče a nemocničních paliativních týmů. Jedním z klíčových výstupů tohoto projektu má být vládou schválený dokument **Strategie rozvoje paliativní péče v ČR do roku 2035** - dokument, který definuje dlouhodobou vizi rozvoje paliativní péče. Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP je hlavním odborným partnerem tohoto projektu. Součástí projektu je také implementační pilotní projekt zaměřený na podporu praktických lékařů při identifikaci a personalizované péči o pacienty v závěru života.

Rozšíření kapacit a kompetencí poskytovatelů obecné paliativní péče

- **Subkatedra paliativní medicíny IPVZ Praha** ve spolupráci s ČSPM připravuje pravidelně kurzy paliativní medicíny v rámci specializačního vzdělávání praktických lékařů a geriatrů
- **Projekt Paliativní praktici.** Dvouletý projekt NF Abakus ve spolupráci praktickými lékaři s odbornou garancí ČSPM ČLS JEP. Cílem je zvýšit dostupnost paliativní péče v regionech a podpořit praktické lékaře v poskytování péče v závěru života svým pacientům. V rámci projektu

1/6

jsou realizovány kurzy a další vzdělávací akce a je budována komunita ambasadorů, kteří budou působit jako regionální konzultanti a propagátoři paliativní péče

- Nadační fond Abakus ve spolupráci s Centrem paliativní péče a Domovem Sue Ryder realizoval v uplynulých letech významný program **"Rozvoj paliativní péče v pobytových sociálních službách pro seniory"**, který se zaměřuje na zavádění a systematický rozvoj paliativní péče v domovech pro seniory v České republice. Bylo podpořeno celkem 30 pobytových sociálních služeb pro seniory v ČR

Rozšíření kapacit poskytovatelů specializované paliativní péče

Specializovaná paliativní péče v České republice prochází dynamickým rozvojem:

- **Nemocniční paliativní péče:** Z nulového počtu specializovaných týmů v roce 2013 vzrostl jejich počet na 50 týmů v roce 2025, včetně vytvoření online platformy pro mentorovaný rozvoj
- **Mobilní specializovaná paliativní péče (domácí hospice):** Počet mobilních specializovaných týmů vzrostl z 11 v roce 2013 (většinou bez smluvního vztahu se zdravotními pojišťovnami) na 55 týmů v roce 2025, všechny již se smluvním vztahem se zdravotními pojišťovnami. V péči domácích hospiců za rok doma zemře kolem 6200 pacientů, to je 6,8% všech úmrtí a 17% úmrtí na paliativně relevantní diagnózy. Toto číslo každoročně roste.
- **Lůžkové hospice:** V současnosti v ČR působí 17 lůžkových hospiců a 5 oddělení hospicového typu v rámci nemocnic, s celkovou kapacitou 4,9 lůžka na 100 000 obyvatel. V lůžkových hospicích každoročně umírá 3700-3900 pacientů, to je 3,5% všech úmrtí a 7,2% úmrtí na paliativně relevantní diagnózy
- **Ambulance paliativní medicíny:** Z nulového počtu v roce 2013 na 79 specializovaných ambulancí v roce 2025

Rozvoj vzdělávání a rozšiřování personálních kapacit

Zásadní posun nastal v oblasti pregraduálního a specializačního vzdělávání:

- **Počet paliatrů - lékařů specialistů** na paliativní medicínu vzrostl z 40 v roce 2013 na 204 v roce 2025

- **Pregraduální vzdělávání lékařů:** Paliativní péče je v roce 2025 součástí povinné výuky budoucích lékařů na 7 lékařských fakultách, přičemž v roce 2013 to bylo pouze na jedné fakultě
- **Vzdělávání sester:** témata paliativní péče jsou vyučována nově i na některých středních, vyšších odborných a vysokých školách. Od roku 2024 existuje certifikovaný kurz Paliativní péče pro sestry Jeho absolvování sestry získávají kompetenci k samostatné odborné činnosti v ambulancích paliativní medicíny

Rozvoj specifických oblastí paliativní péče

V posledním desetiletí došlo k rozvoji specifických oblastí paliativní péče:

- **Dětská paliativní péče:** Rozvoji dětské paliativní péče se již 10 let systematicky věnuje Sekce dětské paliativní péče ČSPM. Od roku 2021 existuje koncepční dokument a od roku 2022 funguje Koordinační skupina pro implementaci Koncepce, která systematicky pracuje na naplňování cílů jak v nemocničním, tak v domácím prostředí.
- **Perinatální paliativní péče:** Její rozvoj je součástí širší koncepce péče o děti se závažnými diagnózami. V roce 2024 vznikla samostatná pracovní skupina a byly zahájeny specializované vzdělávací kurzy.
- **Geriatrická paliativní péče:** Rozvinula se spolupráce s Českou gerontologickou a geriatrickou společností, včetně vzájemné účasti na odborných kongresech a společných kurzech pro mladé geriatry a paliatry. Významně se zlepšila paliativní péče v domovech pro seniory a léčebnách dlouhodobě nemocných.
- **Spirituální péče:** Dvě zastřešující organizace nemocničních kaplanů spolupracují s ČSPM při rozšiřování dostupnosti spirituální péče v rámci paliativních týmů.

Financování paliativní péče v ČR

Významný posun nastal v oblasti financování paliativní péče, která je nyní dostupnější díky systematické spolupráci zastřešujících asociací poskytovatelů a odborné společnosti s Ministerstvem zdravotnictví ČR a plátcí péče. **Dne 30. července 2019 bylo podepsáno Memorandum o spolupráci na systematickém rozvoji paliativní péče v České republice mezi těmito klíčovými aktéry.**

Financování lůžkové hospicové péče

- Financování lůžkové hospicové péče je vícezdrojové. Úhrada z veřejného zdravotního pojištění je dostupná od roku 2008 a to formou paušální platby za ošetrovací den. Platby od zdravotních pojišťoven pokryjí 40-60% celkových nákladů.

Rozvoj nemocniční paliativní péče

- V letech 2016 až 2021 byly v rámci grantových programů NF Avast podpořen rozvoj paliativní péče v celkem 26 nemocnicích v České republice. V řadě těchto nemocnic se ustavily konziliární týmy paliativní péče, které ale v té době neměly svou činnost hrazenou ze zdravotního pojištění
- V letech 2019-2022 realizovalo Ministerstvo zdravotnictví ČR ve spolupráci s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a Českou společností paliativní medicíny pilotní projekt zaměřený na rozvoj nemocniční paliativní péče, který zásadně přispěl k etablování konziliárních týmů paliativní péče do systému zdravotní péče v České republice. Do projektu bylo zapojeno celkem 6 nemocnic. Projekt umožnil definovat službu, která přinesla zásadní proměnu v péči o pacienty se závažným onemocněním v českých nemocnicích. Dnes týmy pracují již v 50 nemocnicích.

Rozvoj domácích hospiců

- V letech 2015-2017 proběhl v České republice přelomový pilotní projekt mobilní specializované paliativní péče (MSPP), který zásadně změnil dostupnost domácí hospicové péče pro nevyléčitelně nemocné pacienty. Projekt realizovalo Ministerstvo zdravotnictví ČR ve spolupráci se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a Českou společností paliativní medicíny ČLS JEP. Pilotní projekt se stal zásadním impulsem pro začlenění mobilní specializované paliativní péče do systému péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění.

Rozvoj ambulancí paliativní medicíny

- Od roku 2017 byly poprvé do seznamu zdravotních výkonů zařazeny specifické výkony pro odbornost 720 – paliativní medicína. Od roku 2025 je poprvé nově také zařazen výkon pro sestru, která pracuje v ambulanci paliativní medicíny. Od té doby je postupně budována síť specializovaných ambulancí paliativní medicíny s úhradou z veřejného zdravotního pojištění

Česká republika v uplynulém desetiletí dokázala vytvořit dobrý základ pro komplexní systém paliativní péče, který zásadně zlepšuje kvalitu

života pacientů v závěru života. Tento úspěch je výsledkem systematické práce odborníků z ČSPM a dalších institucí, odhodlání poskytovatelů péče, podpory ze strany zdravotních pojišťoven a státu, a rostoucího povědomí o významu paliativní péče ve společnosti.

Výzvy

Paliativní péče v České republice čelí několika zásadním výzvám jejichž řešení je nezbytné pro zajištění dostupné kvalitní paliativní péče pro všechny, kteří ji potřebují :

- **Rostoucí potřeba** - sociodemografické trendy jednoznačně ukazují na významný nárůst potřeby paliativní péče v následujících letech.
- **Nedostatek personálu** - výrazný deficit lékařů a zdravotních sester náležitě vzdělaných a erudovaných v paliativní péči ohrožuje rozvoj a na některých místech dokonce udržení stávajících kapacit specializované paliativní péče.
- **Regionální rozdíly** - v některých oblastech je síť služeb velmi rozvinutá a umožňuje péči respektující preference nemocného, v jiných regionech nejsou kapacity specializované péče dostupné vůbec.
- **Vzdělávání** – je potřeba zajistit systematické vzdělávání zdravotníků a dalších profesí v oblasti obecné paliativní péče.
- **Nedostatečné financování některých forem specializované paliativní péče** - pro zajištění potřebného rozvoje je nezbytné zajistit adekvátní a motivující odměňování pracovníků v paliativní péči.
- **Riziková legislativa** - připravovaný zákon chce současně řešit paliativní péči, rozhodování v závěru života i legalizaci eutanázie. Řešit tyto velmi rozdílné oblasti jednou zákonnou úpravou považuje ČSPM za nesprávné. Vzhledem k nedostupnosti kvalitní paliativní péče pro všechny potřebné pacienty považuje ČSPM legalizaci eutanázie v ČR v současné době za nezodpovědnou.

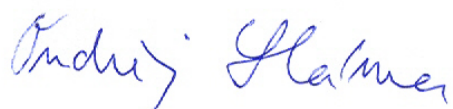
Mezinárodní pozornost: Světový kongres EAPC 2026 v Praze

Praha se v roce 2026 stane dějištěm světového kongresu Evropské asociace pro paliativní péči (EAPC). Česká společnost paliativní medicíny jako hostitelská organizace představí vývoj v ČR a propojí domácí odborníky se světovými lídry v oblasti paliativní péče.

Praha 19.5.

MUDr. Ondřej Kopecký, MHA
předseda ČSPM ČLS JEP

MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D.
místopředseda ČSPM ČLS JEP

MUDr. Mahulena Exnerová
místopředsedkyně ČSPM ČLS JEP